

Die het licht vormt en het duister scheidt

Genesis 1, Jesaja 45

Er zijn in de Bijbel uitspraken die vragen oproepen.
En bij die woorden zit een Bijbeltekst die we vandaag hebben gehoord.
We hebben Jesaja horen zeggen:

Ik ben de HEER, er is geen ander
die het licht vormt en het donker scheidt,
die vrede maakt en onheil scheidt.
Ik ben het, de HEER, die al deze dingen doet.

God die de bron is van Licht, dat hoor ik graag.
Maar scheidt Hij ook het donker?
God geeft vrede maar is Hij ook de schepper van onheil?
Dat zijn toch moeilijke teksten!
We steken vandaag de eerste Adventskaars aan en spreken over het licht in het
duister.
Donker en onheil horen daar niet in thuis.
En toch struikelen we daar dan over.

Nu, wij zijn de eersten niet die tekst horen en lezen.
Het is goed om te luisteren naar mensen die ons hebben geleerd dat teksten
nooit 'los' mogen worden verkocht.
Ik bedoel, je mag ze niet vers voor vers lezen maar je moet altijd kijken naar de
omgeving van deze tekst: de context.

Als je goed naar Jesaja luistert dan hoor je dat God de mensen in beweging zet.
Hij zendt mensen uit om blinden de ogen te openen
en uit de gevangenis te leiden voor hen die in het duister zitten.
Onderweg zullen hen de ogen opengaan wat het duister maakt hij tot licht

Jesaja 42.

Kijk, die God, zo'n God kun je vertrouwen.

Hoe meer onze verworsteling met de Bijbelse teksten groeit, hoe belangrijker
de vraag naar de verbondenheid van deze teksten wordt.
Hoe verhouden die verschillende teksten zich met elkaar?
Hoe kunnen we het rijmen dat God de duisternis tot licht maakt
en Jesaja's bewering dat God naast het licht ook het duister heeft geschapen?

Het is moeilijk om dit onder woorden te kunnen brengen.

Maar daarom moeten we dat wel blijven proberen!

De bewering dat God het duister heeft geschapen moet, denk ik, gedragen worden door het zeker weten dat God het duister verandert in licht.

Dat is als het ware een belijdenis.

Er zijn namelijk zaken in deze wereld die duister en donker zijn en die wij niet begrijpen. Ziekte, dood, ongelukken, structureel onrecht.

Maar we belijden dat God het laatste woord niet aan de nacht geeft.

De nacht zal wijken voor de morgen, voor het licht.

JA, het is juist midden in die nacht dat je het meest verlangt en uitziet naar het licht.

Juist als het nacht is in je leven zoek je naar woorden om op een nieuwe manier te kunnen bidden.

Op zo'n moment kan Jesaja 45 klinken: Het is donker, het is allemaal duister maar juist daarom verlangen we naar een God die komt rechtspreken en de heerser is over het duister.

Hij scheidt het duister wil namelijk ook zeggen dat hij een eind kan stellen aan die duisternis.

Heeft u aan uw kinderen al eens moeten uitleggen dat zwart geen kleur is?

Wit is de aanwezigheid van alle kleuren maar zwart zuigt alle kleuren in zich op zodat er niets maar dan ook werkelijk niets kan terugkaatsen.

In het zwart verdwijnt alles in het grote Niets.

Duisternis is geen ding of iets, maar juist het ontbreken van iets.

Waar niets is, is het donker.

Om het dág te laten worden moet de zon opkomen.

Maar om het nácht te laten worden hoeft niets op te komen.

Het ondergaan van de zon scheidt automatisch de nacht.

Welnu, hetzelfde geldt voor de creatie van het kwaad.

Om kwaad te scheppen hoeft God slechts het goede uit te schakelen.

Waar de zon van Gods licht verdwijnt wordt het automatisch donker.

God vormt het licht ... en scheidt het donker,

God maakt de vrede.... En scheidt het onheil.

Het valt op dat licht en vrede gevormd en gemaakt wordt.

Het donker en het onheil wordt geschapen.

Misschien is het beter om dat te vertalen met: scheiden.

Als je licht maakt dan breng je scheiding aan tussen licht en donker.

Dat is als het ware het gevolg,

Het donker en het onheil worden niet gemaakt of gevormd maar het is gewoon zo:

de duisternis is automatisch daar waar geen licht is.

Hetzelfde geldt voor het kwaad: het is automatisch daar waar het goede ontbreekt.

Dat brengt mij bij die indringende woorden van dr. Martin Luther King

Voor het slagen van het kwaad, Is niets anders nodig dan dat goede mensen niets doen.

Als goede mensen niets anders doen dan voor hun gezinsleden zorgen, hun sport beoefenen, televisie kijken, kunnen kwade krachten ongestoord hun rampzalige praktijken uitvoeren.

De kwade krachten worden dan niet gehinderd door de zogenaamde zwijgende meerderheid.

Martin Luther King

Het ontbreken van goede daden brengt slechtheid voort.

Het ontbreken van licht, dat is de duisternis.

Als Jesaja 45 ons mededeelt dat God het licht en het donker scheidt dan mogen we die tekst niet lezen als ' God is de bron van al onze onheil'

Het is niet waar dat God als noodlot in ons leven allerlei ziekten of beproeving loslaat.

God wil namelijk niet dat de nacht het laatste woord heeft.

Als er gesproken wordt over het duister dat God scheidt moet je het accent op het licht laten vallen.

Dan wordt die tekst als het ware een belijdenis.

Ja, er is duisternis in ons leven maar God is mijn Licht!

Hij is sterker, Hij zal licht laten schijnen in de duisternis en mij aan het Licht doen komen.

God opent de ogen van blinden en laat de duisternis verdwijnen met 1 enkel woord.

Met het allereerste scheppingswoord.

In de tijd van Jezus was het ook nacht over het volk Israël.

Het volk zuchtte onder het juk van de Romeinen.

De keizer in Rome liet voelen wie de baas was.

En de belasting was .. ook de letterlijke belastingen die moesten worden betaald waren zwaar.

In het jaar 70 zal Jeruzalem en met name de tempel door de Romeinen worden verwoest.

Alles zal kapot gaan en die dreiging was in de tijd van Jezus al goed te voelen.

Duisternis, zo noemt de evangelist Johannes de situatie.

En daarmee verwijst hij naar de eerste scheppingswoorden toen er ook chaos en duisternis heerste.

Toehoe wavohoe.... klinkt het daar het Hebreeuws. De wereld is woest en leeg.

En is de wereld vandaag ook niet overal woest en leeg waar God niet mag zijn?

Daar waar God niet mag heersen is het toch allemaal leeg, woest en vooral duister!

In dat allereerste bijbelboek, Genesis, horen we al dat God de wereld scheidt door 1 enkel woord.

Hij roept: 'Or' Licht! En het werd licht!

In dat eerste Bijbelboek op die eerste bladzijde horen we ook dat de mens wordt geschapen naar 'Gods beeld'.

De mens is hier op aarde een afspiegeling van God.

De joodse geloofsbelijdenis Deuteronomium 6 zegt: Onze God is één.

Er is dus geen god van het goede en een god van het kwaad,

God is de God van licht én duisternis.

Het woord 'scheppen' lezen we natuurlijk op de eerste bladzijde van de Bijbel.

Maar eigenlijk komt het niet zo vaak voor als je zou verwachten. We lezen het in Genesis, en dan vooral in Jesaja. Vooral in de hoofdstukken 40 tot 48 van Jesaja. In totaal lezen we het woord 20 keer in Jesaja, en dat is drie keer meer dan in Genesis! Als we wat willen leren over God als Schepper, moeten we zeker ook naar Jesaja kijken.

Het is zo belangrijk hier omdat God laat zien dat álles in de wereld door hem bestaat. Er is geen andere Oorzaak, geen ander Principe aan de gang. Er is niets buiten God. Er is maar één God.

En om dat telkens weer te beseffen helpt tegen de angst. Tegen de angst dat het duister steeds verder op zal rukken. Maar nee, er is een grens. En God bewaakt die grens. Want God is de God die recht zal doen.

Daarom moeten we vooral ook nog even doorlezen in Jesaja naar vers 8.

Hemel, laat gerechtigheid neerregenen,
laat haar neerstromen uit de wolken,
en laat de aarde zich openen.
Laten hemel en aarde redding voortbrengen
en ook het recht doen ontspruiten.
Ik, de HEER, heb dit alles geschapen.

Deze tekst hoort bij deze eerste adventszondag. Elk jaar keert die terug.
Hierin zit juist die schreeuw vanuit het duister dat God komt en recht spreekt.
Laat er uit de hemel vrede neerdalen, licht in het duister!
Het scheppingsverhaal van Genesis 1 is een geloofsbelijdenis,
dat God orde schept,
dat God voor het goede kiest,
het goede tevoorschijn roept dat is de strijd tegen het duister, tegen kwaad.
Midden in de duisternis roept God "er zij licht!".
Dat riep Hij niet alleen toen,
maar dat roept Hij nog altijd.
Ja, geloof me, die schepping was niet alleen maar toen,
die schepping duurt nog altijd voort.
Telkens weer roept God: "er zij licht!",
tot op vandaag.
En morgen zal Hij dat weer doen.

En wij... wij mogen meedoen.
Omdat wij Zijn Beeldragers zijn:
Licht brengen in het duisternis.
Want wij lijken op Hem...
Met andere woorden: wij moeten het licht aansteken!

Lof zij u Christus in eeuwigheid,
Amen.